

"Ivan Turbincă" la Teatrul "Tândărică"

UN IVAN ȘI DOUĂ TURBINCI

IVAN TURBINĂ, versiune scenică de Alecu Popovici, după Ion Creangă • **TEATRUL "ION CREANGĂ"** • Data premierei: 7 noiembrie 1992 • Regia: Cornel Todea • Scenografia: Anca Pâslaru și Luana Drăgoescu, după o idee de Ileana Huber • Muzica: Paul Urmuzeșcu • Coregrafia: Roxana Colceag • În distribuție: Eugen Apostol (Ivan), Gheorghe Vrînceanu, Sibylla Oarcea, Florin Busuioc, Marina Procopie, Dumitru Anghel, Mircea Mușatescu, Alexandra Halic, Andra Teodorescu-Ion, Gheorghe Arcudeanu, Nicolae Simion.

IVAN TURBINĂ, scenariu de Cristian Pepino după Ion Creangă • **TEATRUL "TÂNDĂRICĂ"** • Data premierei: 9 februarie 1993 • Regia: Cristian Pepino • Scenografia: Delia Ioaniu • Muzica: Nicu Alifantis. Cîntă: Ioan Luchian Mihalea și Grupul Song • Distribuția: Paul Ionescu (Ivan), Sara Dan (Generalul), Florentina Tănase (Alioșa, Dumnezeu, Talpa Iadului), Decebal Marin (Sfîntul Petru, Hangiul, Talpa Iadului), Florentina Tănase, Sara Dan, Valentina Tomescu, Marcelina Jugureanu, Angela Filipescu, Decebal Marin (Îngeri și Draci).

Faptul că două teatre bucureștene, care, prin specific, se adresează cu predilecție copiilor, au decis să pună în scenă, aproape concomitent, același text (sau, oricum, același pre-text) nu este deloc, cred, o idee constructivă. Desigur, modalitățile de expresie ale celor două spectacole sînt diferite, suportul lor dramaturgic nu e identic, dar, chiar și așa, presupunerea că în capitală s-ar găsi destui copii (ori destui adulți-însoțitori) dispuși să se dedeă unor exerciții de spectacologie comparată și deci să cumpere bilete la ambele reprezentații mi se pare hazardată. În asemenea situație, gîndul reacionar că planificarea centralizată era și ea bună la ceva nu poate să nu te viziteze. Ca și întrebarea, firească, de ce tocmai **Ivan Turbincă** a fost, dintre poveștile lui Creangă, aceea socotită demnă de interes teatral în momentul de față.

În cazul Teatrului "Tândărică", răspunsul este destul de simplu. Aici s-au jucat pînă acum dramatizări ale mai tuturor basmelor scriitorului, lucrări care, aduse pe scenă, constituie de altfel un punct de atracție în special pentru preșcolari și școlarii mici. Apoi, cu fabula sa, bogată în elemente fantastice, **Ivan Turbincă** oferă o bună bază de plecare pentru un spectacol de marionete, acestea nefiind ținute să se supună, prin însăși natura lor, legilor

realului. Personaje precum diavolii, Moartea și, mai ales, Dumnezeu au șanse sporite de a deveni credibile (în interiorul convenției scenice, bineînțeles) dacă sînt vizualizate prin apariții non-umane care sugerează mai degrabă decît reprezintă. Sub acest aspect, montarea de la "Tândărică", realizată de talentatul și experimentatul în domeniu Cristian Pepino, multumește pe deplin. Scenografa Delia Ioaniu a figurat atît personajele pămîntești cît și pe cele supra-reale cu fan-tezie și umor, într-o cromatică plăcută, iar mînuirea impecabilă - parțial "la vedere" - a păpușilor, a marionetelor și a decorului face ca întîmplările să păstreze și misterul altor tîrîmuri, și hazul sănătos al lumii acesteia. Reproșurile pot viza un singur capitol - din păcate, nu tocmai neînsemnat: dramaturgia. Scenariul alcătuit de regizor, fidel în linia mari originalului, nu a izbutit să transleze complet și fără accidente epicul în dramatic; de unde, pasaje discursive și lungimi care afectează ritmul și tensiunea spectacolului (implicit, capacitatea copiilor de a-l urmări cu atenție).

Tot de aici pornesc și nemulțumirile suscitade de montarea Teatrului "Ion Creangă". Strict "filologic", adaptarea lui Alecu Popovici e deplin respectuoasă față de poveste - ceea ce, în

împrejurarea dată, nu se transformă automat în merit. Invențiile apar la nivelul replicii, prin de-acum banalizatele și dintotdeauna discutabilele "trimiteri la actualitate". De altminteri, tocmai acesta pare să fi fost mobilul înscrierii textului în repertoriul teatrului: posibilitatea de a "politiza" - suficient de rudimentar - peripețiile zurbagului soldat rus. Dincolo însă de faptul că nimic nu e mai străin decît asta spiritului operei lui Creangă (pentru care, în speță, naționalitatea eroului constituie doar prilejul practicării unor delicii lingvistice așa-zicînd exotice), întrebarea este cine ar fi trebuit să fie beneficiarul unei astfel de inovații. Copiii? Desigur că nu. Adulții? Cîți frecventează de bunăvoie un teatru "pentru copii și tineret"? Tinerii? Cîte persoane între 16 și 25 de ani sînt curioase să vadă **Ivan Turbincă**? Dacă ar fi fost cu adevărat vorba despre un **musical**, cum pretinde afișul, încă se putea presupune că această din urmă categorie este considerată destinatarul montării. Dar cîteva cîntecele cu text indescifrabil (din cauza stației de amplificare) și o coregrafie aproximativă nu transformă nicidecum spectacolul în așa ceva. Și atunci? Atunci, în afara costumelor "dracilor", desenate cu inventivitate, și a jocului Sibyllei Oarcea, mai nuanțat, reprezentăția nu rămîne în minte prin nimic.

În final, o observație referitoare la ambele spectacole și valabilă, cred, și pentru alte eventuale tentative de adaptare scenică a lucrărilor lui Creangă. Inconfundabilul său limbaj, înțesat de regionalisme și arhaisme, nu e deloc ușor de înțeles - îndeosebi de către copii - în absența explicațiilor. Înlocuirea unor cuvinte cu altele, aflate azi în circulație, ar fi o impietate mult mai mică decît deturnarea sensurilor.

ALICE GEORGESCU

"Eugen Apostol - Ivan Turbincă la Teatrul "Ion Creangă"

